

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

του : Προεδρείου

προς : τη Συνέλευση

Θέμα : Σχέδιο των άρθρων 1 έως 16 της Συνταγματικής Συνθήκης

Διαβιβάζονται συνημμένως για τα μέλη της Συνέλευσης στο μεν παράρτημα 1 το σχέδιο των άρθρων 1 έως 16 (τίτλοι I, II και III) που προτείνει το Προεδρείο, στο δε παράρτημα 2 επεξηγηματικό σημείωμα.

Τα άρθρα αυτά αντιστοιχούν σε γενικές γραμμές στην περιγραφή που δίδεται στο έγγραφο που περιέχει το σχέδιο διάρθρωσης της Συνταγματικής Συνθήκης (CONV 369/02). Έχουν γίνει ορισμένες προσαρμογές ήσσονος σημασίας στην αρίθμηση, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η συζήτηση στο πλαίσιο της Συνέλευσης. Οι εκθέσεις των Ομάδων εργασίας σχετικά με την νομική προσωπικότητα, το Χάρτη, την οικονομική διακυβέρνηση, τις επικουρικές αρμοδιότητες, την επικουρικότητα και την εξωτερική δράση, καθώς και οι προσανατολισμοί που προέκυψαν βάσει των συστάσεων τους κατά τη συζήτηση της Ολομέλειας αντικατοπτρίζονται στο εν λόγω σχέδιο κειμένων.

**ΣΧΕΔΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟΥ
ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ**

ΤΙΤΛΟΣ Ι : Ορισμός και στόχοι της Ένωσης

Άρθρο 1 : Ίδρυση της Ένωσης

1. Με βάση τη βούληση των λαών και των κρατών της Ευρώπης να οικοδομήσουν το κοινό τους μέλλον, το παρόν Σύνταγμα ιδρύει μια Ένωση [καλούμενη ...], εντός της οποίας συντονίζονται οι πολιτικές των κρατών μελών και η οποία ασκεί, σε ομοσπονδιακή βάση, ορισμένες κοινές αρμοδιότητες.
2. Η Ένωση σέβεται την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών της.
3. Η Ένωση είναι ανοικτή σε όλα τα ευρωπαϊκά κράτη των οποίων οι λαοί συμμερίζονται τις αυτές αξίες, τις σέβονται και δεσμεύονται να τις προάγουν από κοινού.

Άρθρο 2 : Οι αξίες της Ένωσης

Η Ένωση βασίζεται στις αξίες της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αξίες οι οποίες είναι κοινές στα κράτη μέλη. Σκοπός της είναι μια κοινωνία ειρηνική η οποία λειτουργεί με άξονα την ανοχή, τη δικαιοσύνη και την αλληλεγγύη.

Άρθρο 3 : Οι στόχοι της Ένωσης

1. Σκοπός της Ένωσης είναι η προαγωγή της ειρήνης, των αξιών της και της ευμάρειας των λαών της.
2. Η Ένωση εργάζεται για μια Ευρώπη βιώσιμης ανάπτυξης βάσει μιας ισόρροπης οικονομικής προόδου και κοινωνικής δικαιοσύνης, με μια ελεύθερη ενιαία αγορά και μια οικονομική και νομισματική ένωση, με στόχο την πλήρη απασχόληση και την επίτευξη υψηλού βαθμού ανταγωνιστικότητας και υψηλού βιοτικού επιπέδου. Προωθεί την οικονομική και κοινωνική συνοχή, την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών, την περιβαλλοντική και κοινωνική

προστασία, και την επιστημονική και τεχνολογική πρόοδο μεταξύ άλλων και στην εξερεύνηση του διαστήματος. Ενθαρρύνει την αλληλεγγύη μεταξύ γενεών και μεταξύ κρατών καθώς και την ισότητα ευκαιριών για όλους.

3. Η Ένωση αποτελεί έναν χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, εντός του οποίου αναπτύσσονται οι κοινές αξίες της και είναι σεβαστός ο πλούτος της πολιτιστικής της πολυμορφίας.
4. Κατά την προάσπιση της ανεξαρτησίας και των συμφερόντων της Ευρώπης, η Ένωση επιδιώκει την προαγωγή των αξιών της σε παγκόσμιο επίπεδο. Συμβάλλει στη βιώσιμη ανάπτυξη της γης, στην αλληλεγγύη και στον αμοιβαίο σεβασμό μεταξύ λαών, στην εξάλειψη της φτώχειας και στην προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού, στην αυστηρή τήρηση των διεθνώς αποδεκτών νομικών δεσμεύσεων και στην ειρήνη μεταξύ κρατών.
5. Οι στόχοι αυτοί επιδιώκονται με κατάλληλα μέσα, ανάλογα με τον βαθμό στον οποίο το παρόν Σύνταγμα απομένει σχετικές αρμοδιότητες στην Ένωση.

Άρθρο 4 : Νομική προσωπικότητα

Η Ένωση διαθέτει νομική προσωπικότητα.

ΤΙΤΛΟΣ II : Τα θεμελιώδη δικαιώματα και η ιθαγένεια της Ένωσης

Άρθρο 5 : Θεμελιώδη δικαιώματα

1. Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων αποτελεί συστατικό τμήμα του Συντάγματος. Ο Χάρτης περιλαμβάνεται [στο δεύτερο μέρος του / σε πρωτόκολλο προσαρτώμενο] στο Σύνταγμα.¹
2. Η Ένωση δύναται να προσχωρήσει στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών. Η προσχώρηση σε αυτήν τη Σύμβαση δεν τροποποιεί τις αρμοδιότητες της Ένωσης όπως ορίζονται από το παρόν Σύνταγμα.

---

¹ [Το πλήρες κείμενο του Χάρτη με όλες τις συντακτικές τροποποιήσεις που αναφέρονται στην τελική έκθεση της Ομάδας εργασίας II (CONV 354/02) θα περιληφθεί, ανάλογα με την απόφαση που θα λάβει η Συνέλευση, είτε σε ενδεχόμενο δεύτερο μέρος του Συντάγματος είτε σε Πρωτόκολλο που θα προσαρτηθεί σε αυτό.]

3. Τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών και όπως απορρέουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, αποτελούν τμήμα του δικαίου της Ένωσης ως γενικές αρχές.

Άρθρο 6 : Απαγόρευση διακρίσεων λόγω ιθαγένειας

Στον τομέα εφαρμογής του παρόντος Συντάγματος, και με επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων τις οποίες προβλέπει, απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγένειας.

Άρθρο 7 : Η ιθαγένεια της Ένωσης

1. Την ιθαγένεια της Ένωσης διαθέτει κάθε πρόσωπο το οποίο έχει υπηκοότητα κράτους μέλους. Η ιθαγένεια της Ένωσης προστίθεται στην εθνική ιθαγένεια και δεν την αντικαθιστά. Όλοι οι πολίτες της Ένωσης είναι ίσοι ενώπιον του νόμου.
2. Οι πολίτες της Ένωσης έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στο παρόν Σύνταγμα. Έχουν :
  - το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφος των κρατών μελών,
  - το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου καθώς και στις δημοτικές εκλογές στο κράτος μέλος κατοικίας τους, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους,
  - το δικαίωμα να απολαύουν στο έδαφος τρίτης χώρας, στην οποία δεν αντιπροσωπεύεται το κράτος μέλος του οποίου είναι υπήκοοι, της διπλωματικής και προξενικής προστασίας κάθε κράτους μέλους, υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν και έναντι των υπηκόων του κράτους αυτού,
  - το δικαίωμα αναφοράς προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το δικαίωμα να απευθύνονται στο διαμεσολαβητή της Ένωσης, καθώς και το δικαίωμα να απευθύνονται εγγράφως στα θεσμικά και στα συμβουλευτικά όργανα της Ένωσης σε μία από τις γλώσσες της Ένωσης και να λαμβάνουν απάντηση στην ίδια γλώσσα.
3. Τα δικαιώματα αυτά ασκούνται υπό τους όρους και εντός των ορίων που ορίζονται από το παρόν Σύνταγμα, και από τις διατάξεις που θεσπίζονται για την εφαρμογή του.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ : Αρμοδιότητες της Ένωσης

Άρθρο 8 : Θεμελιώδεις αρχές

1. Η οριοθέτηση και η άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης διέπονται από τις αρχές της απονομής των αρμοδιοτήτων, της επικουρικότητας, της αναλογικότητας και της καλόπιστης συνεργασίας.
2. Σύμφωνα με την αρχή της απονομής των αρμοδιοτήτων, η Ένωση ασκεί τη δράση της εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που της απονέμει το Σύνταγμα για την επίτευξη των στόχων τους οποίους ορίζει. Κάθε αρμοδιότητα η οποία δεν απονέμεται στην Ένωση δυνάμει του Συντάγματος ανήκει στα κράτη μέλη.
3. Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, στους τομείς οι οποίοι δεν υπάγονται στην αποκλειστική της αρμοδιότητα η Ένωση παρεμβαίνει μόνο εφόσον και στο βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, μπορούν όμως λόγω της εμβέλειας ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης, να επιτευχθούν κατά καλύτερο τρόπο στο επίπεδο της Ένωσης.
4. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, το περιεχόμενο και η μορφή της δράσης της Ένωσης δεν υπερβαίνουν το απαιτούμενο για την επίτευξη των στόχων του Συντάγματος.
5. Σύμφωνα με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, η Ένωση και τα κράτη μέλη εκπληρώνουν τα εκ του Συντάγματος καθήκοντα σε αμοιβαία βάση σεβασμού και συνεργασίας.

Άρθρο 9 : Εφαρμογή των θεμελιωδών αρχών

1. Το Σύνταγμα και οι κανόνες δικαίου που υιοθετούνται από τα Όργανα της Ένωσης στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων που της απονέμονται δυνάμει του Συντάγματος υπερέχουν έναντι του δικαίου των κρατών μελών.

2. Κατά την άσκηση των μη αποκλειστικών αρμοδιοτήτων της Ένωσης, τα Όργανα εφαρμόζουν την αρχή της επικουρικότητας σύμφωνα με το Πρωτόκολλο σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας που προσαρτάται στο Σύνταγμα. Η προβλεπόμενη στο Πρωτόκολλο αυτό διαδικασία επιτρέπει στα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών να μεριμνούν για την τήρηση της αρχής της επικουρικότητας.¹
3. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης, τα Όργανα εφαρμόζουν την αρχή της αναλογικότητας σύμφωνα με το αυτό Πρωτόκολλο.
4. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κάθε γενικό ή ειδικό μέτρο ικανό να εξασφαλίσει την εκτέλεση των υποχρεώσεων οι οποίες απορρέουν από το Σύνταγμα ή προκύπτουν από τις πράξεις των Οργάνων της Ένωσης.
5. Σύμφωνα με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, τα κράτη μέλη διευκολύνουν την Ένωση στην εκπλήρωση της αποστολής της και απέχουν από τη λήψη οιασδήποτε μέτρου ικανού να θέσει σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των σκοπών του Συντάγματος. Η Ένωση ενεργεί καλή τη πίστει έναντι των κρατών μελών.
6. Η Ένωση σέβεται την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών της, η οποία συνδέεται με τη βασική δομή τους και με τις ουσιώδεις λειτουργίες ενός κράτους, και ιδίως με την πολιτική και συνταγματική του δομή, συμπεριλαμβανομένης της οργάνωσης των δημοσίων εξουσιών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Άρθρο 10 : Κατηγορίες αρμοδιοτήτων

1. Όταν το Σύνταγμα απονέμει στην Ένωση αποκλειστική αρμοδιότητα σε συγκεκριμένο τομέα, μόνον αυτή δύναται να νομοθετεί και να εκδίδει νομικά δεσμευτικές πράξεις, ενώ τα ίδια τα κράτη μέλη δεν έχουν αυτή τη δυνατότητα εκτός αν νομιμοποιηθούν προς τούτο από την Ένωση.

---

¹ Προσεχώς θα διανεμηθεί μια νέα μορφή του Πρωτοκόλλου.

2. Όταν το Σύνταγμα απονέμει συντρέχουσα αρμοδιότητα μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών σε συγκεκριμένο τομέα, η Ένωση και τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να νομοθετούν και να εκδίδουν νομικά δεσμευτικές πράξεις σε αυτόν τον τομέα. Τα κράτη μέλη ασκούν τις αρμοδιότητές τους μόνον εφόσον και στο βαθμό που η Ένωση δεν έχει ασκήσει τη δική της.
3. Η Ένωση έχει αρμοδιότητα να συντονίζει τις οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών.
4. Η Ένωση έχει αρμοδιότητα να καθορίζει και να θέτει σε εφαρμογή κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένου του προοδευτικού καθορισμού κοινής αμυντικής πολιτικής.
5. Η Ένωση, σε ορισμένους τομείς και υπό τους όρους που προβλέπει το Σύνταγμα, είναι αρμόδια να διεξάγει δράσεις για το συντονισμό, τη συμπλήρωση ή τη στήριξη της δράσης των κρατών μελών, χωρίς ωστόσο να αντικαθιστά την αρμοδιότητά τους σε αυτούς τους τομείς.
6. Η Ένωση ασκεί τις αρμοδιότητές της για την εφαρμογή των πολιτικών που καθορίζονται στο Μέρος II του Συντάγματος, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες σε αυτό ειδικές για κάθε τομέα διατάξεις.

Άρθρο 11 : Οι αποκλειστικές αρμοδιότητες

1. Η Ένωση διαθέτει αποκλειστική αρμοδιότητα για να εξασφαλίζει την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, εμπορευμάτων, υπηρεσιών και κεφαλαίων και να θεσπίζει τους κανόνες ανταγωνισμού, στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς, καθώς και στους ακόλουθους τομείς :
  - Τελωνειακή Ένωση,
  - κοινή εμπορική πολιτική,
  - νομισματική πολιτική για τα κράτη μέλη που έχουν υιοθετήσει το ευρώ,
  - διατήρηση των βιολογικών πόρων της θάλασσας στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής.

2. Η Ένωση διαθέτει αποκλειστική αρμοδιότητα για τη σύναψη διεθνούς συμφωνίας όταν η σύναψη αυτή προβλέπεται σε νομοθετική πράξη της Ένωσης, είναι απαραίτητη για να μπορέσει η Ένωση να ασκήσει την αρμοδιότητά της σε εσωτερικό επίπεδο, ή επηρεάζει εσωτερική πράξη της Ένωσης.

Άρθρο 12 : Οι συντρέχουσες αρμοδιότητες

1. Η Ένωση διαθέτει συντρέχουσα αρμοδιότητα με τα κράτη μέλη όταν το Σύνταγμα της απονέμει αρμοδιότητα μη εμπίπτουσα στους τομείς των άρθρων 11 και 15.
2. Η έκταση των συντρεχουσών αρμοδιοτήτων της Ένωσης καθορίζεται βάσει των διατάξεων του Μέρους II.
3. Όταν η Ένωση δεν έχει ασκήσει ή παύει να ασκεί την αρμοδιότητά της σε έναν τομέα συντρέχουσας αρμοδιότητας, τα κράτη μέλη μπορούν να ασκήσουν τη δική τους.
4. Οι μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών συντρέχουσες αρμοδιότητες εφαρμόζονται στους ακόλουθους βασικούς τομείς :
  - εσωτερική αγορά
  - χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης
  - γεωργία και αλιεία
  - μεταφορές
  - διευρωπαϊκά δίκτυα
  - ενέργεια
  - κοινωνική πολιτική
  - οικονομική και κοινωνική πολιτική
  - περιβάλλον
  - δημόσια υγεία και
  - προστασία των καταναλωτών.

5. Στους τομείς της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και του διαστήματος, η Ένωση έχει αρμοδιότητα να εκτελεί δράσεις, κυρίως την εφαρμογή προγραμμάτων, χωρίς να δύναται η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής να έχει ως αποτέλεσμα την απαγόρευση της άσκησης των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών.
6. Στους τομείς της αναπτυξιακής συνεργασίας και της ανθρωπιστικής βοήθειας, η Ένωση έχει αρμοδιότητα να αναλαμβάνει δράσεις και να εφαρμόζει κοινή πολιτική, χωρίς να δύναται η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής να έχει ως αποτέλεσμα την απαγόρευση της άσκησης των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών.

Άρθρο 13 : Ο συντονισμός των οικονομικών πολιτικών

1. Η Ένωση συντονίζει τις οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών, ιδίως με τον καθορισμό των γενικών προσανατολισμών των πολιτικών αυτών.
2. Τα κράτη μέλη διεξάγουν τις οικονομικές τους πολιτικές, λαμβάνοντας υπόψη το κοινό συμφέρον, με σκοπό να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της Ένωσης.
3. Ειδικές διατάξεις εφαρμόζονται στα κράτη μέλη τα οποία έχουν υιοθετήσει το ευρώ.

Άρθρο 14 : Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας

Τα κράτη μέλη υποστηρίζουν ενεργά και ανεπιφύλακτα την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της Ένωσης σε ένα πνεύμα αμοιβαίας πίστης και αλληλεγγύης. Απέχουν από οιαδήποτε ενέργεια αντιβαίνει στα συμφέροντα της Ένωσης ή ενδέχεται να βλάψει την αποτελεσματικότητά της.

Άρθρο 15 : Οι τομείς υποστηρικτικής δράσης

1. Η Ένωση μπορεί να εκτελεί δράσεις συντονισμού, συμπλήρωσης ή στήριξης. Η έκταση της αρμοδιότητας αυτής καθορίζεται βάσει των διατάξεων του Μέρους II.

2. Οι τομείς υποστηρικτικής δράσης είναι :
  - η απασχόληση
  - η βιομηχανία
  - η παιδεία, η επαγγελματική κατάρτιση και η νεολαία
  - ο πολιτισμός
  - ο αθλητισμός
  - η προστασία από τις καταστροφές.
3. Τα κράτη μέλη συντονίζουν, στο πλαίσιο της Ένωσης, τις εθνικές τους πολιτικές στον τομέα της απασχόλησης.
4. Οι νομικά δεσμευτικές πράξεις οι οποίες θεσπίζονται από την Ένωση βάσει των ειδικών για τους τομείς αυτούς διατάξεων οι οποίες προβλέπονται στο Μέρος II, δεν μπορούν να συμπεριλαμβάνουν εναρμόνιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών.

Άρθρο 16 : Ρήτρα ευελιξίας

1. Εάν μια δράση της Ένωσης φαίνεται απαραίτητη στο πλαίσιο των καθοριζόμενων στο Μέρος II πολιτικών για την επίτευξη ενός από τους στόχους που καθορίζονται στο παρόν Σύνταγμα, χωρίς να έχουν προβλεφθεί στο Σύνταγμα οι εξουσίες δράσης που απαιτούνται για το σκοπό αυτό, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα μετά από πρόταση της Επιτροπής και κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα.
2. Η Επιτροπή, στο πλαίσιο της διαδικασίας ελέγχου της αρχής της επικουρικότητας που αναφέρεται στο άρθρο 9, εφιστά την προσοχή των εθνικών κοινοβουλίων των κρατών μελών στις προτάσεις που βασίζονται στο παρόν άρθρο.
3. Οι διατάξεις που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος άρθρου δεν μπορούν να περιλαμβάνουν εναρμόνιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών στις περιπτώσεις στις οποίες το Σύνταγμα αποκλείει την εναρμόνιση αυτή.

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ**ΤΙΤΛΟΙ I και II****Άρθρο 1 :**

Δια του παρόντος άρθρου ιδρύεται η Ένωση και περιγράφονται τα βασικά της χαρακτηριστικά. Μετά από αιτήματα που διατυπώθηκαν εν ολομेलεία, η προτεινόμενη διατύπωση έχει σκοπό να εκφράσει με κατάλληλο τρόπο τη διπλή διάσταση μιας Ένωσης των κρατών και των λαών της Ευρώπης με όρους που ταιριάζουν σε Συνταγματική Συνθήκη.

Λόγω της θεμελιώδους πολιτικής του σημασίας, κρίθηκε σκόπιμο να υπογραμμισθεί, στο πρώτο άρθρο, ο υπό της Ένωσης σεβασμός της εθνικής ταυτότητας των κρατών μελών· το άρθρο 9 § 6 αναπτύσσει εν συνεχεία ορισμένα στοιχεία της εθνικής ταυτότητας, των οποίων ο σεβασμός, με την νομική έννοια, επιβάλλεται πιο συγκεκριμένα κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης.

Φαίνεται επίσης σκόπιμο να αναφερθούν ήδη στο πρώτο άρθρο οι όροι της ιδιότητας του μέλους της Ένωσης, ενώ οι διαδικασίες προσχώρησης νέων κρατών μελών, αναστολής δικαιωμάτων καθώς και αποχώρησης από την Ένωση θα αναπτυχθούν στον Τίτλο X.

Άρθρο 2 :

Το άρθρο αυτό επικεντρώνεται στα ουσιώδη, ήτοι σε ένα σύντομο κατάλογο των θεμελιωδών Ευρωπαϊκών αξιών. Η προσέγγιση αυτή αιτιολογείται τόσο μάλλον καθώς αρκεί σαφής κίνδυνος σοβαρής παραβίασης μίας εκ των αρχών αυτών υπό κράτους μέλους για να ενεργοποιηθεί η διαδικασία προειδοποίησης και επιβολής κυρώσεων κατά του κράτους αυτού (πρβ. άρθρο 45 του προσχεδίου Συνθήκης το οποίο θα περιλαμβάνει τον μηχανισμό του άρθρου 7 ΣΕΕ), και αυτό ακόμη και σε περίπτωση παραβίασης στο αυτόνομο πεδίο δράσης (μη συνδεδεμένο με το δίκαιο της Ένωσης) του ενδιαφερομένου κράτους μέλους. Το παρόν άρθρο δεν μπορεί επομένως να περιλαμβάνει παρά ένα σκληρό πυρήνα αξιών οι οποίες ανταποκρίνονται ταυτόχρονα σε δύο κριτήρια : αφενός, πρέπει να έχουν θεμελιώδη χαρακτήρα διότι ευρίσκονται στην ίδια την καρδιά μιας κοινωνίας ειρηνικής η οποία λειτουργεί με άξονα την ανοχή, τη δικαιοσύνη και την αλληλεγγύη· αφετέρου, πρέπει να έχουν βασικό νομικό περιεχόμενο σαφές και μη αμφισβητούμενο, ούτως ώστε τα κράτη μέλη να μπορούν να διακρίνουν τις υποχρεώσεις τις οποίες συνεπάγονται, η παραβίαση των οποίων μπορεί να επισύρει κυρώσεις.

Αυτό ασφαλώς δεν εμποδίζει τη δυνατότητα να αναφέρονται πρόσθετα ή πιο αναλυτικά στοιχεία τα οποία αποτελούν μέρος της «ηθικής» της Ένωσης σε διάφορα άλλα σημεία του Συντάγματος, όπως, για παράδειγμα, στο προοίμιο, στο άρθρο 3 σχετικά με τους γενικούς στόχους της Ένωσης, στο Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων (ο οποίος, ωστόσο, αντιθέτως προς το παρόν άρθρο, δεν εφαρμόζεται στην αυτόνομη δράση των κρατών μελών), στον τίτλο VI σχετικά με το «Δημοκρατικό βίο», καθώς και στις διατάξεις που κατοχυρώνουν τους ειδικούς στόχους των διαφόρων πολιτικών.

Άρθρο 3 :

Η φιλοσοφία του παρόντος άρθρου είναι να εξαγγείλει τους γενικούς στόχους που δικαιολογούν κατά τρόπο πιο εγκάρσιο την ίδια την ύπαρξη της Ένωσης και της δράσης της υπέρ των πολιτών της, και όχι να απαριθμήσει τους ειδικούς στόχους τους οποίους επιδιώκουν οι διάφορες πολιτικές της Ένωσης, οι οποίοι περιλαμβάνονται στο δεύτερο μέρος της Συνθήκης.

Υπογραμμίζεται λοιπόν η βασική διαφορά μεταξύ του παρόντος άρθρου και του άρθρου 2 : ενώ στο άρθρο 2 κατοχυρώνονται οι βασικές αξίες χάρη στις οποίες οι ευρωπαϊκοί λαοί αισθάνονται ότι ανήκουν στην αυτή «ένωση», το άρθρο 3 εξαγγέλλει τους βασικούς στόχους οι οποίοι δικαιολογούν τη δημιουργία της Ένωσης για την άσκηση ορισμένων εξουσιών από κοινού στο ευρωπαϊκό επίπεδο.

Άρθρο 4 :

Σύμφωνα με τη σύσταση της Ομάδας εργασίας III (CONV 305/02), το άρθρο αυτό καθιερώνει τη νομική προσωπικότητα της Ένωσης.

Ένα άρθρο σχετικά με τη νομική ικανότητα της Ένωσης (πρβ. άρθρο 282 ΣΕΚ) θα πρέπει λόγω του υπερβολικά τεχνικού χαρακτήρα του, να συμπεριληφθεί στο δεύτερο μέρος της Συνταγματικής Συνθήκης.

Άρθρο 5 :

Η εν λόγω προτεινόμενη διάταξη περιλαμβάνει τις δύο κεντρικές συστάσεις της έκθεσης της Ομάδας εργασίας II (CONV 354/02), ήτοι, αφενός να ενσωματωθεί ο Χάρτης των θεμελιωδών δικαιωμάτων στο Σύνταγμα με κύρος συνταγματικής διάταξης και δεσμευτική νομική ισχύ, και, αφετέρου, να δοθεί η δυνατότητα στην Ένωση να προσχωρήσει στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρώπινων Δικαιωμάτων.

Όσον αφορά την τεχνική της ενσωμάτωσης του Χάρτη, το γεγονός ότι το πλήρες κείμενό του (με όλες τις συντακτικές τροποποιήσεις που αναφέρονται στην τελική έκθεση της Ομάδας εργασίας) θα περιληφθεί είτε σε ένα χωριστό δεύτερο μέρος του Συντάγματος είτε σε πρωτόκολλο το οποίο θα προσαρτηθεί στο Σύνταγμα, θα εξασφαλίσει τον πλήρως νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα του και θα επιτρέψει την εφαρμογή στο Χάρτη των γενικών κανόνων που αφορούν μελλοντικές τροποποιήσεις του Συντάγματος. Επιπλέον, η τεχνική αυτή θα επιτρέψει να διατηρηθεί ανέπαφη η διάρθρωση του Χάρτη και δεν θα οδηγήσει σε επιμήκυνση του πρώτου μέρους του Συντάγματος. Ταυτόχρονα, η μνεία του Χάρτη σε ένα από τα πρώτα άρθρα του Συντάγματος θα υπογραμμίσει τη συνταγματική του αξία.

Η νομική βάση της παραγράφου 2, η οποία επιτρέπει την προσχώρηση της Ένωσης στην ΕΣΑΔ, προβλέπει εξάλλου ρητά ότι η προσχώρηση δεν πρέπει να οδηγήσει στην τροποποίηση της κατανομής των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών, δίνοντας έτσι συνέχεια σε μια σύσταση της Ομάδας εργασίας II. Η μόνη μνεία της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρώπινων Δικαιωμάτων στην παρούσα παράγραφο οφείλεται στο γεγονός ότι σύμφωνα με τη γνώμη του Δικαστηρίου του 1996 η Κοινότητα δεν είχε αρμοδιότητα να προσχωρήσει στη Σύμβαση αυτή, για συγκεκριμένους λόγους που την αφορούσαν. Δεν αποτελεί πρόθεση της παραγράφου αυτής να αποκλείσει τη δυνατότητα προσχώρησης της Ένωσης, βάσει των αρμοδιοτήτων που απονέμονται στο δεύτερο μέρος της Συνθήκης, σε άλλες διεθνείς συμβάσεις που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Σκοπός της παραγράφου 3, η οποία βασίζεται στο άρθρο 6 παρ. 2 ΣΕΕ, είναι να επισημάνει σαφώς ότι, πέραν του Χάρτη, το δίκαιο της Ένωσης γνωρίζει ακόμη πρόσθετα θεμελιώδη δικαιώματα ως γενικές αρχές απορρέουσες από δύο πηγές έμπνευσης οι οποίες είναι, αφενός, η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και, αφετέρου, οι κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών. Όπως τονίσθηκε από διάφορα μέλη της Συνέλευσης στο πλαίσιο της Ομάδας εργασίας II (πρβ. σελ. 9 και 10 της τελικής έκθεσης, CONV 354/02) και στην ολομέλεια, το ενδιαφέρον αυτής της διάταξης είναι να αποσαφηνίσει ότι η ενσωμάτωση του Χάρτη δεν εμποδίζει το Δικαστήριο να ανατρέξει στις δύο αυτές πηγές για να αναγνωρίσει πρόσθετα θεμελιώδη δικαιώματα τα οποία θα μπορούσαν ιδίως να προκύψουν από πιθανές μελλοντικές εξελίξεις της ΕΣΑΔ και των κοινών συνταγματικών παραδόσεων. Αυτό συμβαδίζει με την κλασσική συνταγματική θεωρία, η οποία ουδέποτε ερμηνεύει ως περιοριστικούς τους καταλόγους των θεμελιωδών δικαιωμάτων στα Συντάγματα, δεχόμενη με αυτό τον τρόπο τη νομολογιακή ανάπτυξη συμπληρωματικών δικαιωμάτων σύμφωνα με τις εξελίξεις της κοινωνίας.

Άρθρο 6 :

Το άρθρο αυτό προβλέπει άνευ τροποποιήσεων την απαγόρευση κάθε διάκρισης λόγω ιθαγένειας, όπως κατοχυρώνεται σήμερα στο άρθρο 12 ΣΕΚ. Ακολουθώντας τη διάρθρωση της σημερινής Συνθήκης ΕΚ καθώς και του Χάρτη, η απαγόρευση αυτή κατοχυρώνεται σε χωριστό άρθρο και όχι ως τμήμα των περί ιθαγενείας της Ένωσης διατάξεων. Λόγω της κεφαλαιώδους σημασίας της για την ανάπτυξη του δικαίου της Ένωσης, η διάταξη αυτή πρέπει να τοποθετηθεί στο πρώτο μέρος του Συντάγματος. Η νομική βάση που αφορά τις ρυθμίσεις για τη λήψη μέτρων αποφυγής των διακρίσεων λόγω ιθαγενείας (πρβ. το σημερινό άρθρο 12 παρ. 2 ΣΕΚ) θα περιληφθεί στο δεύτερο μέρος της Συνθήκης. Το αυτό ισχύει για το σημερινό άρθρο 13 ΣΕΚ, το οποίο δημιουργεί νομική βάση για την καταπολέμηση ορισμένων άλλων μορφών διακρίσεων.

Άρθρο 7 :

Ο ορισμός της ιθαγένειας της Ένωσης ο οποίος δίδεται στην πρώτη παράγραφο ακολουθεί τον ορισμό της σημερινής Συνθήκης ΕΚ. Η παράγραφος αυτή καθιερώνει επίσης την αρχή της ισότητας μεταξύ όλων των Ευρωπαίων πολιτών, γυναικών και ανδρών.

Η απαρίθμηση των δικαιωμάτων των πολιτών στην παράγραφο 2 περιλαμβάνει όλα τα δικαιώματα τα οποία προβλέπονται στο τμήμα «ιθαγένεια» της Συνθήκης ΕΚ. Το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα των οργάνων, το οποίο κατοχυρώνεται σήμερα στο άρθρο 255 ΣΕΚ, θα περιληφθεί στον τίτλο «Δημοκρατικός βίος» ή στον τίτλο «Όργανα της Ένωσης» της Συνταγματικής Συνθήκης. Το ίδιο θα μπορούσε να συμβεί όσον αφορά το δικαίωμα στη χρηστή διοίκηση το οποίο καθιερώνεται από το Χάρτη (άρθρο 41), διότι ο Χάρτης αναγνωρίζει αυτό το δικαίωμα σε «κάθε πρόσωπο».

Οι αναλυτικότερες διατάξεις και οι νομικές βάσεις που αφορούν τον καθορισμό των όρων και ορίων άσκησης των εν λόγω δικαιωμάτων (πρβ. τα άρθρα 18 παρ. 2, 19 παρ. 1 και παρ. 2 (2η φράση αντιστοίχως), 20, 2η φράση, 194 και 195 της Συνθήκης ΕΚ) θα περιληφθούν στο δεύτερο μέρος της Συνθήκης. Το ίδιο θα γίνει με τη σημερινή διάταξη του άρθρου 22 ΣΕΚ, όσον αφορά την πιθανή μελλοντική εξέλιξη των δικαιωμάτων των πολιτών.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας ζήτησε από τη Συνέλευση να εξετάσει **«πώς να καθοριστεί και να παρακολουθείται η ακριβέστερη οριοθέτηση αρμοδιοτήτων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών, η οποία θα αντικατοπτρίζει την αρχή της επικουρικότητας»**. Πιο συγκεκριμένα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λάκεν ζήτησε να εξετάσει η Συνέλευση **«πώς μπορούμε να καταστήσουμε διαφανέστερο τον καταμερισμό των αρμοδιοτήτων», «μήπως πρέπει να γίνουν αναδιατάξεις αρμοδιοτήτων» και «πώς να εξασφαλισθεί η διατήρηση του νέου καταμερισμού αρμοδιοτήτων και να ληφθεί συνάμα μέριμνα ώστε να μην ατονήσει η ευρωπαϊκή δυναμική»**.
2. Τα θέματα αυτά συζητήθηκαν από την ολομέλεια και από τις Ομάδες εργασίας. Με βάση τις συζητήσεις αυτές, το Προεδρείο ετοίμασε ένα σχέδιο άρθρων με σκοπό συγκεκριμένα :
  - α) Να καθορισθούν σαφέστερα οι θεμελιώδεις αρχές που διέπουν την κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών και την εφαρμογή των αρμοδιοτήτων της Ένωσης (καθώς και οι κανόνες εφαρμογής των αρχών αυτών).
  - β) Να καθορισθούν οι διάφορες κατηγορίες αρμοδιοτήτων της Ένωσης. Καθοριστικό στοιχείο για τη θέσπιση των κατηγοριών αυτών υπήρξε η εμβέλεια της νομοθετικής αρμοδιότητας που απονέμεται στην Ένωση εν σχέσει με την αντίστοιχη αρμοδιότητα των κρατών μελών, με κριτήριο εάν η αρμοδιότητα αυτή απονέμεται σε μόνη την Ένωση (αποκλειστική αρμοδιότητα), εάν μοιράζεται μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών (συντρέχουσα αρμοδιότητα) ή εάν συνεχίζει να ανήκει στα κράτη μέλη (τομείς υποστηρικτικής δράσης).
  - γ) Να επισημανθούν οι τομείς που υπάγονται σε κάθε κατηγορία αρμοδιοτήτων. Η απαρίθμηση των τομέων συντρέχουσας αρμοδιότητας δεν είναι περιοριστική, λαμβάνοντας υπόψιν την επιθυμία της Συνέλευσης να μην καταρτισθεί ένας άκαμptos κατάλογος αρμοδιοτήτων. Η αναφορά του άρθρου 12 στους «βασικούς τομείς» έχει σκοπό να αποφευχθεί η ανάγκη λεπτομερούς καθορισμού κάθε τομέα συντρέχουσας αρμοδιότητας. Ο ακριβής καθορισμός, καθώς και η έκταση του κάθε τομέα ορίζονται δυνάμει των οικείων διατάξεων του δεύτερου μέρους.

δ) Να περιληφθεί, σύμφωνα με την επιθυμία μεγάλου μέρους των μελών της Συνέλευσης, διάταξη η οποία να επιτρέπει κάποια ευελιξία ούτως ώστε να έχει η Ένωση τη δυνατότητα να ανταποκρίνεται σε απρόβλεπτες περιστάσεις. Η ευελιξία όμως αυτή περιορίζεται στους τομείς οι οποίοι ήδη προσδιορίζονται στο δεύτερο μέρος. Σύμφωνα με τη διάταξη, τα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών πρέπει να ενημερώνονται ρητά κάθε φορά που η Επιτροπή προτίθεται να κάνει χρήση της ρήτρας ευελιξίας.

3. Μετά από αυτές τις γενικές εκτιμήσεις, το Προεδρείο θα ήθελε να επιστήσει την προσοχή της Συνέλευσης στα ακόλουθα σημεία :

1. Ο ορισμός και η εφαρμογή των θεμελιωδών αρχών (άρθρα 8 και 9)

- Το άρθρο 8 απαριθμεί και ορίζει κατά τρόπο ρητό και σαφή τις θεμελιώδεις αρχές οι οποίες διέπουν την οριοθέτηση και την άσκηση των αρμοδιοτήτων.
- Το άρθρο 9 περιέχει ορισμένους κανόνες εφαρμογής των αρχών αυτών. Η μνεία του ρόλου των εθνικών κοινοβουλίων υπογραμμίζει τη σημασία τους στον έλεγχο της αρχής της επικουρικότητας, σύμφωνα με τα συμπεράσματα της Ομάδας εργασίας της οποίας προεδρεύει ο κ. Méndez de Vigo. Τα συμπεράσματα του Προεδρείου υπό το πρίσμα της συζήτησης της ολομέλειας σχετικά με τις συστάσεις της Ομάδας εργασίας θα συμπεριληφθούν στο Πρωτόκολλο για την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.
- Η ήδη υπάρχουσα αρχή σύμφωνα με την οποία τα κράτη μέλη θέτουν σε εφαρμογή το δίκαιο της Ένωσης περιλαμβάνεται επίσης σε αυτό το άρθρο.
- Η παράγραφος 6, η οποία ορίζει ότι η Ένωση σέβεται την εθνική ιθαγένεια, αναπτύσσει μία αρχή η οποία προβλέπεται στο άρθρο 1 του Συντάγματος.

2. Οι κατηγορίες αρμοδιοτήτων (άρθρο 10)

- Το άρθρο αυτό απαριθμεί και περιγράφει τις διάφορες κατηγορίες αρμοδιοτήτων της Ένωσης, διευκρινίζοντας συγχρόνως για κάθε κατηγορία ποιες συνέπειες έχει η υπό της Ένωσης άσκηση των αρμοδιοτήτων της για τις αρμοδιότητες των κρατών μελών.
- Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας και ο συντονισμός των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών ρυθμίζονται σε χωριστές παραγράφους, προκειμένου να ληφθεί υπόψιν ο ειδικός χαρακτήρας των αρμοδιοτήτων της Ένωσης σε αυτούς τους τομείς.

3. Οι αποκλειστικές αρμοδιότητες (άρθρο 11)

- Η απαρίθμηση στην παράγραφο 1, των τομέων του Συντάγματος οι οποίοι υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Ένωσης υπερβαίνει τα σημερινά δεδομένα, διότι περιλαμβάνει το σύνολο της κοινής εμπορικής πολιτικής. Αυτό απηχεί το συμπέρασμα της Ομάδας εργασίας του κ. Dehaene να εξαλειφθεί η παράγραφος 6 του άρθρου 133 της Συνθήκης της Νίκαιας.
- Η παράγραφος 2 του άρθρου αυτού απηχεί την νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την αποκλειστική αρμοδιότητα της Ένωσης να συνάπτει διεθνείς συμφωνίες.

4. Οι συντρέχουσες αρμοδιότητες (άρθρο 12)

- Οι τομείς συντρέχουσας αρμοδιότητας προσδιορίζονται με τη μέθοδο του αποκλεισμού εν σχέσει προς τους τομείς αποκλειστικής αρμοδιότητας και τους τομείς υποστηρικτικής δράσης. Η αναφορά της παραγράφου 2 στο Μέρος II του Συντάγματος γίνεται με σκοπό την παραπομπή στις ειδικές διατάξεις του μέρους αυτού για τον καθορισμό της έκτασης και της έντασης της αρμοδιότητας της Ένωσης σε κάθε τομέα.
- Η συμπερίληψη της ενέργειας στον κατάλογο των τομέων συντρέχουσας αρμοδιότητας απαιτεί τη δημιουργία ειδικής νομικής βάσης για τον τομέα αυτό στο Μέρος II του Συντάγματος, δεδομένου ότι δεν υπάρχει τέτοια νομική βάση στις σημερινές Συνθήκες (επί του παρόντος, οι πράξεις που θεσπίζονται σε αυτόν τον τομέα βασίζονται στο άρθρο 308).
- Ο τομέας της συνεργασίας για την ανάπτυξη καθώς και εκείνος της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης (στον οποίο έχει προστεθεί το διάστημα), ρυθμίζονται σε χωριστές παραγράφους προκειμένου να διευκρινισθεί ότι στους τομείς αυτούς, ακόμη και αν η Ένωση ασκεί την αρμοδιότητά της κατά τρόπο εξαντλητικό, τα κράτη μέλη διατηρούν τις αρμοδιότητές τους. Παρά τη σημασία και το μέγεθος των προγραμμάτων της Ένωσης στον τομέα της αναπτυξιακής βοήθειας και της έρευνας, το Σύνταγμα δεν προβλέπει την κατάργηση των εθνικών προγραμμάτων.

5. Ο συντονισμός των οικονομικών πολιτικών (άρθρο 13)

Ενώ η νομισματική πολιτική, όσον αφορά τα κράτη μέλη τα οποία έχουν υιοθετήσει το ευρώ, εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Ένωσης, οι οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών εξακολουθούν να υπάγονται στην αρμοδιότητα των ιδίων των κρατών, σύμφωνα με τα συμπεράσματα της Ομάδας εργασίας του κ. Haensch.

Στον τομέα αυτόν, η αρμοδιότητα της Ένωσης συνίσταται στο συντονισμό των εθνικών πολιτικών. Λαμβάνοντας υπ' όψιν τη σημασία του συντονισμού αυτού, το Προεδρείο έκρινε ότι το θέμα αυτό αξίζει να περιληφθεί σε χωριστό άρθρο.

6. Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας (άρθρο 14)

Το άρθρο αυτό έχει σκοπό να καθορίσει τις συγκεκριμένες υποχρεώσεις των κρατών μελών κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους σε αυτόν τον τομέα.

7. Τομείς υποστηρικτικής δράσης (άρθρο 15)

- Όπως και για τις συντρέχουσες αρμοδιότητες, η αναφορά στο Μέρος II έχει σκοπό να προσδιορίσει ότι η έκταση και η ένταση της αρμοδιότητας της Ένωσης σε κάθε τομέα καθορίζονται δυνάμει των ειδικών διατάξεων του μέρους αυτού και να εξασφαλίσει ότι δεν υπάρχουν μεταβολές εν σχέσει προς τη σημερινή κατάσταση, πέραν όσων αποφασισθούν ρητά από τη Συνέλευση.
- Η προσθήκη του «αθλητισμού» και της «προστασίας από τις καταστροφές» στον κατάλογο των τομέων υποστηρικτικής δράσης αποτελεί συνέχεια των συμπερασμάτων της Ομάδας εργασίας του κ. Christophersen και συνεπάγεται τη δημιουργία ειδικής νομικής βάσης για τους δύο αυτούς τομείς στο Δεύτερο Μέρος του Συντάγματος, δεδομένου ότι αυτή η βάση δεν υπάρχει στις σημερινές Συνθήκες (επί του παρόντος, οι πράξεις στον τομέα της πολιτικής προστασίας υιοθετούνται με βάση το άρθρο 308).

8. Ρήτρα ευελιξίας (άρθρο 16)

- Λαμβάνοντας υπόψιν το αίτημα της Συνέλευσης να εξασφαλισθεί ότι η εφαρμογή αυτής της διάταξης τηρεί τα όρια των αρμοδιοτήτων που απονέμονται στην Ένωση δυνάμει του Συντάγματος, η παράγραφος 1 διευκρινίζει ότι η εν λόγω διάταξη δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί παρά μόνο «στο πλαίσιο των καθοριζόμενων στο Μέρος II πολιτικών».
- Προτείνεται η διαδικασία σύμφωνης γνώμης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (κατά παρέκκλιση από τα συμπεράσματα της Ομάδας εργασίας του κ. Amato, η οποία αποφάσισε ότι η συναπόφαση πρέπει να αποτελεί το γενικό κανόνα για τη θέσπιση νομοθετικών πράξεων και ότι η σύμφωνη γνώμη πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο για τη σύναψη διεθνών συμφωνιών) καθώς και η ομόφωνη λήψη απόφασης του Συμβουλίου. Κατά τη γενική συζήτηση της Συνέλευσης επί του θέματος αυτού, θα μπορούσε να εξετασθεί το θέμα της ειδικής πλειοψηφίας. Η διαδικασία αυτή προτείνεται με σκοπό να περιορισθεί η προσφυγή σε αυτή τη διάταξη, αλλά και για να διευκολυνθεί η ταχεία διεκπεραίωσή της, οσάκις η προσφυγή αυτή είναι απαραίτητη.
- Η παράγραφος 2 έχει σκοπό να δώσει συνέχεια στις προτάσεις της Ομάδας εργασίας του κ. Méndez de Vigo.

- Η παράγραφος 3 έχει σκοπό να εισαγάγει στο Σύνταγμα περιορισμό του πεδίου εφαρμογής της ρήτρας ευελιξίας, απηχώντας την ισχύουσα νομολογία του Δικαστηρίου.
-